

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri dvakratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštni ne proste. — Ne frankirana. pisma se ne sprejemajo.

Odmevi k zboru industrijev.

Če si pogledamo zapisnik tega dne 11. novembra se vršnega zborovanja industrijev natančneje, šele prav jasno spoznamo, kako važno je, da se delavstvo zainteresira za dogodke v tem taboru. Nedvomno se ne pripravljajo industriji za bodoči mirovni čas na to, da bi sporazumno z delavstvom kolikor je to mogoče na svetu izkoriščanja, skušali ukreniti vse ono, kar je potrebno, da pridemo brez nepotrebnih bojev zopet k normalni produkciji; njih mišljenje gre na videz za tem, da izrabijo večjo moč, ki jim jo je prinesel vojni blagoslov v ta namen, da nastopijo proti delavstvu in zapostavi njega interese ter dobi absolutno gospodarstvo podjetništva nad delavstvom v vseh panogah industrijske produkcije. Sicer ni bilo na zborovanju o teh namenih ničesar omenjeno. To ni bilo primerno že zaradi tega, ker je bilo navzočih veliko število državnih dostojanstvenikov pod vodstvom ministrskega predsednika, ker bi bilo to napravilo le preslab vtisk.

Več nego negovorjene besede pa dokazuje duh tega zborovanja, razpoloženje, ki je obvladalo to zborovanje. Ze njega organizatorično delo, ustanovitev enotne centrale podjetnikov pod imenom „Državna zveza podjetnikov avstrijske industrije“, v kateri združijo vse dosedanje industrijske organizacije, priča, po kateri poti nameravajo hoditi. Ne mislimo, da snujejo to organizacijo le za boj proti delavstvu. In če tega ne moremo trditi, je pa tudi prav tako gotovo, da bo boj proti delavstvu v tej centrali našel svojo zaslemba. To nam tudi potrjuje obče znano mnenje avstrijskih industrijev, da ima vsaka podjetniška organizacija v glavnem le ta namen in da je vse drugo postranskega pomena. Zaraditega je obstoj zveze le tedaj mogoč, če ustreza temu načelu, da treba voditi boj proti delavstvu tudi v prvi vrsti.

Vendar bi ne želeli, da se osnuje ta zveza, čeprav namen ni pravi. Kakor v vsaki posamezni industriji ni v interesu, če vladajo anarhistične razmere, dasi podjetniške organizacije nasprotujejo smotrom delavstva, je vendar res, da obojestranska organizacija uredi v enakih obratih enake razmere, ki so gospodarsko bolj ugodne nego neurejene. Tudi nova zveza bo nasprotnica delavskim zahtevam in je tudi v ta namen osnovana. Ali vendar nismo nasprotniki taki ustanovitvi, ker vemo, da je mogoče le potom organizacij delavskih in podjetniških premagati zmehnjave v avstrijskem podjetništvu.

Poleg teh organizatoričnih vprašanj je obravnavalo zborovanje tudi socialnopolitične probleme in mnenja, ki so bila izražena, o teh se tičejo zlasti interesov delavstva. Omenjali smo že, da podjetnikom ne ugajajo pritožbene komisije in § 1154 b o. drž. zak. Pravico imajo, da izražajo svojo nejevoljo proti odredbam, ki niso izšle zaradi delavskih interesov, marveč zaradi pritiska vojnih razmer. Pameten človek jim tega ne bo očitil. Kaj pa poredimo k izvajanjem g. Hambergerja, ki je serviral svojim poslušalcem najstarejše podjetniške hujskarije iz prejšnjih časov. Kot poročevalec se je naravnost čudil, da more vlada

kaj takega ukreniti. Rekel je, da v Avstriji, v ustavni državi, podpirajo prav tiste elemente, ki državo kot tako negirajo in se bojujejo vedno proti njej. Svetovna vojna nas torej še ni rešila takih elementov, ki na vse kraje dolže in nedostojno polemizirajo tako nedostojno, da morajo ogorčiti vsakega resnicoljubnega in poštenega človeka. Prezident Hamberger je tudi trdil, da so naredbe izšle zgolj na pritisk agitacije. In v taki družbi se upa mož trditi tako neresnobo! Rekel je, da so strokovne organizacije, ki so med vojno izgubile velikansko število članov, seveda spravile nebo in pekel na noge, da s pripravnim agitacijskim materialom zopet pridobe člane...

Že iz teh dveh navedenih izjav predsednika je razvidno, da ne navajamo še drugih, in katerim ni nihče ugovarjal, da se prične po vojni boj proti delavstvu še drugače, energičneje, nego je bil pred vojno. Naši podjetniki se nočejo ničesar priučiti, in bedak bi bil, kdor bi veroval njihovim blagoslovljenim besedam o „miru med podjetniki in delavci“ ter o „edinstvu naroda“, in bi pričakoval, da se v bodoči gospodarski dobi omilijo razmere in nasprotstvo da odpraviti.

Govore podjetnikov in razpoloženje smatramo za resne; ne moremo pa polagati tolike važnosti na besede, ki so jih govorili gospodje vladni zastopniki. V Avstriji je namreč že stara navada, da gospodje od vlade prav vljudno delajo poklone vsakokratnim poslušalcem, ne da bi ugovarjali. Ko pa sede zopet gospodje pri svojih pisalnih mizah ali pri zelenih posvetovnih mizah, jih sili že nujna potreba, da ne izvrše tega, kar so napol obljubili prej. Zato tudi ne maramo besede gospoda ministrskega predsednika o „plemenitem rodu industrije“, ki mu „življenjskih sokov ne sme odtežati“ država. To je, da država gospode vojne dobičkarje v njih plemenitem trudu, da se odtegnejo kolikor mogoče vojnemu obdavčenju. Teh besed ministrovih ne smemo jemati preveč tragično.

Le minister za javna dela, v. Hoffmann, je v razpravi zaradi težkoč s premogom govoril resneje. Priznal je, da je krivo manjše produkcije preslabo hranjenje delavstva. Kljub temu se ni mogel zdržati, da ne bi pihal podjetnikom na dušo, „da zaradi gotovih odredb v plačevanju mezde delavcem ti ne čutijo več potrebe po večjem zaslužku ali večji mezdi.“ To jako nezanesljivo utemeljevanje hoče potolažiti premogovne barone in jih podkrepiti v njih stremljenju proti primerni ureditvi mezd v rudarstvu. To je žalosten pojav, da jim priskoči minister za javna dela, ki mora vendar poznati življenske razmere zunaj, zlasti one rudarskega delavstva ter ve, da današnji zaslužki niti najvišji v rudarstvu ne zadoščajo za rudarske delavce in njih rodovine, da bi se nasitili. Sicer pa eno vprašanje gospodu ministru in vsem drugim, ki pravijo, da verujejo tem bajkam: Kako se pa ujema ta trditve z vedno se ponavljajočo trditvilo o „nenasitnosti delavčev“?

Ne maramo preiskovati, če imajo besede gospoda ministra tudi dejansko podlaga v statistiki. Prepričani smo pa, da, če bi imeli priliko, da preiščemo stvar, bi prišli do zaključka, da so ministrova izvajanja tudi bila

preračunjena na poslušalstvo bolj nego na objektivnost.

Še mnogo bi lahko poročali o tem zborovanju, tako predvsem o Homannovem ponosnem govoru proti uvedbi minimalnih mezd v rudništvu. Pustimo pa za danes to. Hoteli smo le opozoriti, kakšen duh še vedno vlada na tem prvem zborovanju te vrste med vojno. Sicer pa besede niso toliko važne. V tem specialnem slučaju ne gre le za dejanja podjetnikov, marveč še mnogo bolj za dejanja delavcev.

Kako delavstvo živi v vojni.

Še vedno ne veruje vlada in podjetniki, kako se je poslabšalo življenje delavstva med vojno. Tem jasneje pa govore številke gospodinjskih računov. Če meščanski stanovi vedno trdijo, da imajo delavci najudobnejše življenje ob velikih vojnih zaslužkih, da žene vpoklicanih ne marajo delati, ker imajo velike podpore, tako da ne vedo kaj bi počeli, potem morajo te trditve ovreči gole številke, ki dokazujejo, kako je z vojnimi zaslužki in podporami, ki jih dobivajo delavci in svojci vpoklicancev.

Zadružna ženska organizacija na Dunaju je zbirala jeseni gospodarske račune, ki niso le iz tretjega vojnega leta nego iz vseh vojnih let in dokazujejo, kako povzročajo oduševstvo z živili pomanjkanje pri delavstvu. Računi se predložijo ministrskemu predsedniku Seidlerju, da bo vlada videla resnost položaja. Priobčevati ne moremo obsežnih poročil o zbranih podatkih. Priobčimo torej le dva računa žene rezervista, in sicer za leto 1916 in 1917, ki sta oba napravljena za prvi teden v mesecu juliju.

Od 1. julija do 8. julija 1916:

	K
4 hlebe kruha po 68 h	2.72
5 litrov mleka po 48 h	2.40
pol kg zabele	4.—
1 „ moke	—99
pol „ soli	—16
četrt „ masla	2.24
2 in pol kg sladkorja	2.55
2 „ krompirja	—36
pol „ paradižnikov	—76
1 „ fižola	—28
1 „ kumar (drobnih)	—30
3 četrt „ borovnic	—94
četrt „ ribezna	—26
četrt „ češenj	—36
10 dkg jagod	—24
pol litra špirta	—57
2 jajci	—52
2 vohrovta	—10
pol stota premoga	1.33
5 kg drv	—60
1 kozarec	—40
Ženska hvala	—40
ogljje	—38
časopisi	—36
6 dkg maka	—36

	K
2 hleba kruha po 46 h	1:38
3 četrt litra mleka	—48
24 dkg surovega masla	3:08
20 „ vojne klobase	1:20
pol kg mesa	1:80
8 skodelic kave	2:88
pol kg češenj	1:03
šop vohrovta	—30
šop peteršilja	—06
10 kosov salate	1:80
8 kosov zelja	2:96
pol kg sliv	—80
4 jajca	1:32
4 „	1:12
1 kg moke	—69
pol kg soli	—18
pol litra kisa	—23
6 dkg čebule	—40
24 „ koruzne moke	—13
2 kg sladkorja	2:40
časopisi	—41
zavoj tobaka	—30
četrt stota premoga	—84
	2579

Že površen pregled pokazuje, da odpade v drugem računu na teden 228 dkg kruha, 4 do 4 in pol kilograma masti, 3 do 4 kg krompirja 1 do 1 in pol kg sadja. Ta primanjkljaj sem lahko vsaj deloma pokrila z jajci in pol kg mesa. Sedaj pa ni jajc in ker ne spadam med tiste, ki prejemaajo cenejše meso, tudi ne dobim mesa. Zaslužka nimam skoro nič in ne morem kupovati dragega mesa zase in za svojega otroka. Temu je kriva v prvi vrsti slaba izvedba aprovizacije.

Nedostojen politični boj.

Kadar se izproži pri nas na Slovenskem kakšna pametna misel, je vedno slovensko liberalno glasilo „Slovenski Narod“ med tistimi, ki jo ovirajo in mesarijo kakor divjaški krvaik svojo žrtev. To leži v njegovi nepozitivni naravi. Ni mu do resnice, ni mu do stvari, ni mu do poštenosti: vpitje, razdiranje, hujskanje in nepošteno blatenje vseh plemenitih ciljev demokratiizma in onih, ki se z dušo svojega prepričanja zavzemajo za demokratičnost, v tem primeru za demokratizacijo deklaracijskega programa, to je vsa njegova modrost.

Spominjamo še enkrat na bivanje boljšeševikov na Češkem. Že takrat je ta list, če se ne motimo, poročal o stvari, češ da so bili boljšeševiki v zvezi s policijo. Stvar se je bila takrat popolnoma pojasnila in boljšeševiki so bili čisti. Danes pa „Slovenski Narod“ zopet pogreva tiste stare laži. Ali je to komedija ali zlobnost, o tem naj sodijo čitatelji sami. Mi trdimo lahko le to, da tak politični boj ni pošten in je naperjen izključno proti demokraciji, proti ljudskim pravicam. In to imenujejo boj za deklaracijo!

Jugoslovska socialna demokracija je precizirala svoje stališče dovolj jasno tudi napram deklaracijskemu vprašanju. Mi zahtevamo narodno avtonomijo, v kateri bodo imeli narodi, ljudstvo enakopravnost. V ta namen so tudi zahtevali na strankinem zboru oživitve avstrijske internacionale in delajo v tem zmislu, ker ne marajo zastaranih hrvaških in čeških prav, marveč avtonomijo, ki zajamči narodom, ljudstvom posameznih manjšinskih narodov avtonomistične pravice. Če hočemo imeti avtonomijo, potem mora biti taka, da v njej prihaja res narod, ljudstvo do veljave, ne pa le par imovitih stanov, kakor se je na primer to zgodilo v kranjskem deželnem zboru. Kaj nam pomaga avtonomija, če v njej ljudstvo nima pravic, če se zabarikadirajo „boljši“ ljudje za stara prava in po-

tem zatirajo narod, ljudstvo, tako kakor to delajo sedaj naši domači in tuji mogotci.

Kaj pa nam preti, če obvelja stališče „Slovenskega Naroda“? Vsi dogodki kažejo, da vlada misli nekaj ukreniti v tem pogledu. Že vnaprej se bojimo, da bo tisto le polovično in mnogo jih bo, ki bodo zadovoljni tudi z drobtinicami in nastal bo razkol, ki utegne silno škodovati pravični zahtevi po avtonomiji.

Zaraditega, kar smo navedli zgoraj, je torej stališče popolnoma pravilno in bi ga morali vsi pošteni boritelji za avtonomijo pozdravljati, ker je to stremenje mnogo širše in ima več jamstva za realizacijo avtonomije narodov. Hočemo, da se avstrijska internacionala oživi in pripomore kot demokratična politična sila k izvedbi narodne avtonomije. Namesto, da bi upoštevali stremenje, ki je namenjeno res narodu, pa obrekujejo.

Geslo delavstva je, združimo vse, kar stremi po osamosvojitvi narodov. Obrekovanja pa ne združujejo.

Domači pregled.

Založba slovenskih delavskih žepnih koledarjev, sporoča vsem naročnikom, da je splošni delavski koledar že gotov, ter se je vsem naročnikom že poslal. Še ta teden se bo razposlal Rudarski koledar, na to pa Železničarski. Kdor želi koledar še naročiti, naj to takoj sporoči upravi „Slovenskih delavskih koledarjev“, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6./I. Komad stane 1 K 50, po pošti 10 vin več. Pri naročilu enega koledarja naj se denar vpošlje naprej.

Vesti o krizi Seidlerjevega kabineta. Nemški listi javljajo, da je položaj Seidlerjevega kabineta hudo omajan, ker se nagibajo Nemci vedno bolj k opoziciji.

„Resnica“ hvali Lenjina in pravi, da je mož, ki zasluži spoštovanje celega sveta. To priznanje je simpatično zlasti za nas, ker nas zaradi Lenjina precej napada slovenska žurnalistika. Povemo pa odkrito, če bi Lenjin vedel, da ga dr. Šušteršič hvali in povzdiguje, bi se mu zgabilo, zakaj kdor je hujskal in navduševal za vojno, ni vreden, da izgovarja Lenjinovo ime. Lenjinovo ime bo ostalo z zlatimi črkami zapisano v zgodovini ruske revolucije in svetovne vojne.

Trbovlje. Pred pritožbeno komisijo v Gradcu je bila včeraj razprava o zahtevah trboveljskih rudarjev. Rudarje zastopa sodr. Sitter. Poročilo o razpravi priobčimo.

Trboveljska zgođba in deklaracija. Sobotni „Slovenski Narod“ je zopet zagnal velik vrišč. V Trbovljah, pravi, je podpisalo deklaracijo 2283 delavcev in potem nadaljuje svoje radikalno in uničevalno delo, kakor že omenjamo na drugem mestu. Da stvar nekoliko pojasnimo, moramo povedati o tej stvari nekaj več. Trboveljski liberalci so poslali dva moža v Ljubljano, ki sta imela s seboj več izjav, za „Naprej“ in za druge liste. Izjave so bile brez naslovov in brez podpisov in tudi oba moža se nista predstavila. Nesreča je pa menda hotela, da sta „Napreju“ izročila tisto izjavo, ki je bila namenjena „Slovenskemu Narodu“. Tako sklepamo namreč po vsebini; kam sta nesla izjavo za na „Naprej“ ne vemo. Obenem sta zahtevala, da naj se izjava priobči v soboto v „Napreju“. Iz vsebine izjave smo posneli, da gre za zavratnost, dvojno neodkritosrečno igro, izjave v soboto nismo objavili. In res! „Slovenski Narod“ je prišel z loparjem, kakor tista čarovnica v Snegulčici. Kaj je pravzaprav? V Trbovljah je podpisalo nekaj delavcev deklaracijo. In zakaj bi je ne? V Trbovljah bi jo lahko podpisalo 5000 ljudi, ne pa le 2000. S temi liberalci res ni mogoča poštena beseda. Sodrugi dr. Tuma je že pred dobrim tednom pojasnil v „Napreju“ našo resolucijo. Molčali so kakor

grob in v soboto prihajajo zopet z lažmi in podtikanki. In če so delavci podpisali deklaracijo, vprašamo, ali so si s tem tudi zagotovili enakopravnost pri samoodločevanju naroda v zmislu deklaracije. O tem „Narod“ molči, obenem pa vodi najgrjbi boj proti demokratičnim nazorom.

Brat in sestra od roparjev umorjena. V noči od srede na četrtek sta bila Janez Troha, kmet v Srednji Kanomlji in njegova sestra od roparjev umorjena. Njo so našli vso v krvi mrtvo za vežnimi vratmi, njega pa v slami pod streho, kamor se je bil po težkem udarcu po glavi najbrže skrnil. Roparjem so baje že na sledu.

Gorica. Okrajna bolniška blagajna v Gorici, ki je po osvojitvi mesta spet pričela poslovati in sicer začasno v Gledališki ulici št. 6, bo od 15. t. m. dalje imela svoje urade v Magistratni ulici (via Municipio) št. 12 v pritličju. — Uradne ure za stranke od 9. zjutraj do 1. pop.

Razmere v Gorici. Vse časopisje se je že bavilo in obširno poročalo o usodi te uboge naše dežele. Tudi oblasti so se že veliko zanimale in ukrepale, na kakšen način naj se pride na pomoč čim bolje in čim preje prebivalstvu v Gorici in njeni okolici. Razne komisije so bile ustanovljene, seveda z izključitvijo goriškega proletariata, ter si že večkrat ogledovale porušeno mesto in okolico. Še celo komisija za ugonabljanje podgan je bila več dni na licu mesta. Vsa potovanja in ukrepi teh komisij niso dali še najmanjšega sadu. Preteklo je že dva in pol meseca, odkar je mesto in okolica rešeno sovražnika, ali danes so razmere še enake kot prvi dan in še celo hujske. Municija je še zmirom nakupičena po mestu in po najbolj obljudebnih krajih. Za človeško življenje nevarne eksplozije se večkrat ponavljajo. Preškrba z vodo je taka, da človek ni gotov, če si bo mogel naslednjega dne umiti obraz. Železniški promet z mestom pa nosi pečat našega državnega birokracijskega sistema. Že več kot mesec dni je mesto zvezano toliko z državno in južno železnico, ali za civilno ljudstvo na istih ni prostora. Vlak, ki gre popoldne iz Gorice na Prvačino, je skoraj vsak dan prazen, pa gorje civilistu, če se predrzne vstopiti. Ne, civilisti morajo drsati podplate v dežju in blatu na najbližnjo postajo v Prvačino. Menda še goriško prebivalstvo ni prestalo dovolj težav.

Črna. Podružnica rudarjev avstrijskih ima v nedeljo dne 27. januarja ob 12. opoldne svoj redni mesečni shod v gostilni g. Iv. Krulca v Črni. Člani so povabljeni vsi.

72 milijard državnih dolgov. Na enketi za melioracije dne 11. t. m. je poročal sekcijski šef dr. v. Grimm, da bodo znašali državni dolgovi konec četrtega vojnega leta, to je 30. junija 1918 okroglo 72 milijard, to je na vsako osebo 2475 K. Odplačevanje in obrestovanje bi znašalo na leto 4335 milijonov kron.

Vsenemški shod v Gradcu, na katerem je hotel govoriti znani poslanec Wolf, so graški sodrugi razgnali s klici „proč z vojnimi hujskači“. Wolf je obljubil, da zopet pride v Gradec. Delavci so peli delavske pesmi. Vmes pa klicali: Pojdite v jarke, dajte nam moke in masti. Ne maramo hujskačev.

Železniški promet v zaledju. Železniško ministrstvo je odredilo, da se v zaledju prepusti blago v kosih kot brzovozno in tovorno blago. Ker pa bi prišlo pri preobširni uporabi te odredbe zopet do težkoč, je rujno potrebno, da se oddaja res le nujno blago na železnice.

Velika železniška nezgoda. 14. januarja zjutraj ob 4 in 20 minut je zadel na postaji Trzciana-Rzeszow na Dunaj vozeči brzovlak št. 10 v brzovlak št. 9 Krakov-Lvov, ki je stal na postaji. 6 vojakov, 10 civilistov in 1 železničar so mrtvi, 50 oseb je ranjenih. Promet je bil eno uro oviran. Ranjence so prepeljali v Rzeszow. Poizvedovanja o vzrokih nezgode so že v teku.

Ustanovni občni zbor mednarodne zveze tržaških in primorskih časnikarjev (slovenskih, italijanskih, hrvaških in nemških) se je vršil večeraj dopoldne v Trstu. Pametna misel. Tudi podjetniki se tako združujejo v vseh strokah. V obrambo svojih pravic se torej morajo tudi nastavljeni in delavci organizirati mednarodno.

Zvišanje cen tobačnih izdelkov. Zvišanje stopi v veljavo najbrže 15. januarja. Nove cene bodo: regalia media 50 vin., trabuka 44 v, britanika 36 vin., viržinka 24 vin., kuba 23 vin., brazil-viržinka 18 vin., portoriko 16 vin., kratka 12 vin. Cigarete: egiptovska 16 vin., šport 6^{1/2} v, fini ogrski tobak 2 K 50, hercegovina (25 gramov) 1 K 80 vin., fini turški tobak 3 K, tobak za pipo 14 vin. Obenem bodo dobivale tobakarne skoro za 50 odstotkov manj tobaka.

Nove predpise za prodajo tobaka izda finančno ministrstvo, da onemogoči prodajanje tobaka „pod roko“.

Zakon v varstvo beguncev. Končno je bil zakon, ki ga je poslanska zbornica že poleti sprejela, sankcioniran; dne 11. januarja je stopil v veljavo in daje beguncem pravico do državne preskrbe. Odreja sicer le v splošnih določbah izboljšave v begunskih taborih in daje neimovitim beguncem pravico do podpore po dve kroni na dan. Velja za čas od 21. julija 1917 in opravičenci smejo zaprositi za doplačilo za čas do 11. januarja Prošnje se morajo vložiti za to doplačilo najkasneje do 11. aprila t. l. Zaradi starosti ali zaradi bolezni ali kake napake nesposobni za zaslužek, ki so sami ali nimajo nikakršne opore pri svojih, ki skupno živijo z njimi, imajo pravico do štirih kron na dan. Dohodek beguncev omejuje to pravico le tedaj, če traja delj časa in presega dve kroni na dan. V tem slučaju se prispevek zmanjša za polovico zneska, ki ga begunec zasluži nad dve kroni: če zasluži torej tri krome, se mu zniža podpora za polovico ene kroge, torej za 50 h, in dobiva le K 1:50. Če zasluži begunec šest kron na dan, ne dobi te podpore. Begunci, ki imajo od države naturalno preskrbo (hrano in stanovanje), ne dobe podpore. Vzdrževalni prispevki in podobni prejemki ne omejujejo te podpore. Neimoviti, ki so bili evakuirani, in še ne prejemale ali dalje časa niso prejemale nikakršne podpore za evakuirance ali begunce, ali ki so izgubili begunsko podporo, ker so zapustili za begunce določeno ozemlje, dobe podporo, če jo niso dobivali vsaj tri mesece begunstva, kot doplačilo po eno krono na dan; najvišji znesek je 500 kron za osebo. Prošnja se pa mora vložiti najkasneje do 11. aprila t. l. Oblasti, kamor naj se vlagajo prošnje, objavi izvršilna naredba, ki pa še ni izšla.

Pošiljanje petroleja in vžgalic s pošto. Dasi je bilo že splošno razglašeno, da je pošiljanje petroleja v poštnih zavetkih (pod napačno označbo vsebine) prepovedano, se množijo taki slučajji kljub prepovedi in denarnim globam po 50 kron, ki so bile naložene na podlagi tozadevnih določil poštnege reda. Občinstvo se torej v tem oziru vnovič sviri in posebno opozarja na posledice kršitve te prepovedi. Pri tej priliki se povdarja, da se tudi vžgalice ne smejo vlagati v poštne pošiljke.

Pomanjkanje časopisnega papirja na Dunaju. Sedaj je pomanjkanje papirja pritisnilo tudi na dunajske liste. Pravijo, da so dunajski časopisi založeni le še do srede. Večeraj se je vršilo posvetovanje pri ministrskem predsedniku, pri katerem so zastopniki časopisov zahtevali, da se vlada drugače nego dosedaj pobriga za rotacijski papir. Pri tem se je razpravljalo tudi o načrtu, da naj bi vsi avstrijski časopisi izhajali v enakem obsegu. To se tudi nam zdi edino pravilno.

Mezdno gibanje tiskarskega in knjigoveškega pomožnega delavstva v Zagrebu je dovedlo do stavke. Pomožni delavci so zahtevali ureditev plače od ure za čezurno

delo in osem in purni delavnik. Pogajanja niso uspela, zato so stopili v stavko oboji, dasi so skušali podjetniki eni organizaciji več ustreči kakor drugi. Delavstvo je ostalo solidarno. En teden ni izhajal razen uradnega neben list.

Prebivalstvo Zagreba. Mesto Zagreb šteje danes brez vojaštva 87.000 prebivalcev. Oktobra lanskega leta je štel mesto 105.000 civilnega prebivalstva. Begunci so po večini odšli in tako je število prebivalcev zopet normalno.

30 gramov masti na teden za osebo je odredil prehranjevalni urad. Torej za celo leto 1 in pol kilograma za osebo. To bo veljalo za avstrijske dežele, za Ogrsko pa ne.

Cene mesu spremene. Centralna komisija cen na Dunaju namerava preurediti cene mesu. Kakšna bo ta preuredba si lahko mislimo.

Omera moke se v kratkem skrči po vseh avstrijskih deželah.

Stavke zaradi skrčenja moke. Ker se je skrajšala kvota moke za polovico, je to razburilo industrijsko delavstvo na Spodnjem Avstrijskem v taki meri, da so mogli delavci ustaviti delo, zlasti v dolini Triesting. V Dunajskem Novem mestu štrajka 10.000 delavcev. Poročajo še o štrajkih tudi iz drugih krajev. Pod vodstvom poslanca Rennerja je šlo odposlanstvo delavcev k ministru za prehrano. Dokler ne pride odgovor, delavci ostanajo v štrajku. Štrajki so se večeraj razširili na druge kraje in tudi na Dunaj. V Florisdorfu počivajo vsi obrati. V 21. okraju se ne dela v nobeni tovarni, štrajka 80.000 delavcev, v arzenalu 13.000. Mir ni bil moten.

Nove cene! Naznanjamo tu nove, sedaj veljavne cene, za nekaj zelo priljubljenih »Elsa« izdelkov, kateri se morejo še dobiti pri E. V. Fellerju, lekarnarju v Stubici Elzatrge št. 334. (Hrvatsko), dokler je še zaloga in dokler se morejo preparati še izdelovati in sicer stane: Fellerjev bololajšajoci fluid z znamko »Elsafluid«, 6 dvojnatih ali 2 špeciální steklenici K 14:32 franko, 12 dvojnatih ali 4 špeciální steklenice K 27:32 franko, nadalje Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglijice z znamko »Elsakroglijice«, 1 zavitek K 7:37 franko ali 2 zavitka K 13:47 franko. Elsa pomada za obraz in varstvo kože (močnejše vrste) K 4:50, tanochina pomada za povspešenje rast las (močnejše vrste) K 4:50, usipalni prašek kot dodatek K 1:—, Fellerjevo lilijno milo in še drugi Elsa izdelki se radi prilože in računajo po sedajni ceni, dokler je še zaloga. Cene, katere so navedene v raznih tiskovinah še od preje, sedaj niso več veljavne.

Svetovni pregled.

Mirovna pogajanja z Rusijo so zopet zadela na ovire. Že je bilo pričakovati, da sprejme Nemčija mir brez aneksij s samoodločevanjem narodov. V tem je pa nastala v Nemčiji vojna gonja. Imeli so politični in vojaški krogi konference in izjav, ki so jih podali nemški delegati v Brest-Litovsku, se da sklepati, da sta zmagali vojna in vojaška stranka. Nemški zastopnik je naravnost izjavil, da se Nemčija pogaja z Rusijo kot zmagovalka, in če

Glavobol je bolezen, ki se zmiraj ponavlja. Kogar trapi to zlo, lahko z žalostjo računa na to, da se bodo bolečine ponovile po preteku osem do štirinajst dni, treh ali štirih tednov. Bolečine se bodo ponovile, kajti glavobol je navadna živčna bolezen. Ako se toraj pojavi glavobol, zabraniti moremo ponavljanje le z okrepljenim in pomirjenjem živcev. Mnogo tisočem ljudem, katere je mučil glavobol, je izborno pomagal Fellerjev blagodiseči, živce pomirjajoči, bolečine tolažeči zeliščni esenc fluid z. z. z. »Elsa fluid«. Takoj navadno odpravi in zabrani ponavljanje. Kdor hoče imeti pri roki na sprehodih, potovanjih in na prostem sredstvo, katero takoj učinkuje, naj bi imel zmiraj Fellerjev klinček proti migreni v žepu. Ako je glavobol posledica slabega prebavljanja, ali če je človek zaprt, vzame naj Fellerjevo milo odvajajoče rabarbara kroglijice z. z. z. »Elsa kroglijice«. 6 škatuljic stane 14 K 32 h franko, 12 steklenic Fellerjevega »Elsa fluida« 7 K 37 h franko, 1 klinček proti migreni kot pridatek v zavoju 1 K. Naročite naravnost pri lekarnarju E. V. Fellerju, Stubica, Elzin trg št. 334 (Hrvaško). [e]

zahteva Rusija samoodločevanje narodov v Litaviji in Kurski, je to posezanje v notranje razmere centralnih držav. S tem je hotel konstatirati nemški delegat, da smatra zasedene dežele kot svoje in jim ne misli dopusti samoodločevanja v zmislu ruskih zahtev. Konflikt je torej oster, a kljub temu so izjavili ruski delegati, da pogajanja zaradi tega dogodka ne pretrgajo, marveč se hočejo še dalje posvetovati in pogajati o drugih vprašanjih. Avstrijska delegacija se v tem oziru ni izjavila tako odločno. Dogodek jasno pričča, da Nemčija ne mara sprejeti načel, ki jih v sporazumu vedno naglašajo, čeprav niso odkritosrčni, in bodo porabili te izjave za nadaljne hujskane v svojih deželah in tudi pri nevtalcih. Zadeva utegne jako podaljšati vojno. S čudom pa opazujemo pri vsem tem mirnost in taktnost ruske delegacije, ki se tako iskreno trudijo za pošten mir. Da pa prihaja do različnih nesporazumljenj, je naravno, ker na eni strani zastopajo oristokratije nazore svojih interesentov, na drugi strani pa demokrati demokratične nazore. Zbližanje je torej jako težavno, vendar ni jemati teh pojavov preveč tragično. Obe strani hočeta res in potrebujeta mir, čeprav ne iz enakih vzrokov.

Svetovna vojna ni prinesla nič novega. Na italijanskem bojišču ob Plavi in tudi na Tirolskem so vedno boji, zlasti topovski. Na flanderskem in francoskem bojišču pričakuje zdaj skoro ves svet nekako odločitev. Neprijetna vest je prišla iz Amerike za sporazum, ker so Zedinjene države izjavile, da ne pošljejo večje vojske na evropsko bojišče. Širokoustnost diplomatov po vseh državah je tako velika, da preseda vsakemu trezno mislečemu človeku.

Boji na Ruskem. Listi iz Harkova poročajo, da so boljševiki razorožili 2. ukrajinski polk. Ukrajinci so se vdali s 7.000 puškami in 13 strojnimi puškami. Polkovnega poveljnika so aretirali. — Postaja Debalew je menjala trikrat svoje gospodarje. Kozaki so končno zapustili postajo in se utrdili blizu železnice, kjer pričakujejo ojačenje. Boljševiki napredujejo nekoliko v smeri na Taganrog. — Mesto Uha so boljševiki osvojili. Boljševiki so pokazali znake vojaške sile z artiljerijo v Čebjabinsk, kjer se pričakujejo novi boji.

Odredbe boljševikov. Boljševiški občinski zastop v Petrogradu je sklenil, da obdavči vse privatne vozove z letnim davkom po 500 rubljev in vsakega konja tudi s 500 rublji na leto. Za avtomobile je uveden davek po 150 rubljev za vsako konjsko silo, jadrnice se obdavčijo s 1000 rublji, psi z 20 rublji in javne dražbe z 20 odstotki. Ljudski komisarji so izdali dekret, ki proglašča vse naprave zveze vserskih zemstev za last ruske republike. — Najvišji sovjet narodnega premoženja je izdelal načrt dekreta, s katerim se razveljavijo vsa državna posojila, ki sta jih bili razpisali caristična in meščanska vlada. Načrt določuje, da se brezpogojno razveljavijo vsa domača posojila, ki so v posesti tujcev. Le posojila s kratkim rokom zakladnega urada in od tega urada izdane serije so veljavne.

Ruska zvezna republika. Sovjet ljudskih komisarjev je pozval vlade samostojnih ruskih republik, naj se udeležijo dela za ustanovitev ruske zvezne republike. Boljševiki predlagajo zvezo držav. Zastopniki

Ukrajine, Estlandije, Livlandije, republike Wolga, Kavkaz in Sibirije so že priglasili udeležbo.

Vojaška odločitev na zapadu. Francoško časopisje živahno razpravlja o izjavi grofa Czernina, ki je pred kratkim govoril o sodelovanju avstro-ogrskih čet na zapadu, da se izsili vojaška odločitev na francoskem bojišču. Francoski listi domnevajo, da so Czerninovi izjavi že sledili primerni ukrepi. V zvezi s tem razpoloženjem — tako se poroča iz vojnoporočevalskega stana — je na italijanski fronti pričakovati živahnejšega bojnega delovanja, ker je brez dvoma Italiji pripadla naloga, da skuša razbremeniti francosko fronto. Snežni viharji zadnjih dni in izreden mraz v gorovju pač še ovira pričetek večjih akcij, vendar se Italijani pripravljajo za spomlad, pri čemer jih Anglija in Amerika podpirata z vojnim materijalom. Dognalo se je, da so znatna artiljerijska ojačenja že dospela na italijansko fronto.

Mednarodna konferenca v Stockholmu. Reuterjev urad poroča: Ramsay MacDonald je v svojem govoru odločno pritrđil Lloydja Georgeja izjavi. Prvi korak bo sedaj mednarodna konferenca. Čeravno njegova stranka neče skrpanega miru, je vendar pripravljena udeležiti se konference ter zahtevati potne liste za Stockholm. Iz Lloydja Georgeja izjave o vojnih ciljih veje dub ki brezdvomno vodi k miru, in sicer k miru, ki utegne odstraniti vzroke vojne. Izjava ministerskega predsednika bo bistveno pripomogla, da se razprši nezaupanje nemške demokracije nasproti Angliji.

Mraz v Italiji. V gornji in srednji Italiji je zadnje dni zavladal hud mraz. V Florenci je temperatura padla na 12 stopinj C pod ničlo. Ledeni in sneženi viharji so zelo občutni.

Umri je v Italiji sin Ljudovika Košuta. Ljudovik Teodor Košut v Neaplju. Košut si je pridobil italijansko državljanstvo in služil kot visok uradnik pri južnih italijanskih železnicah. Na ogrsko se ni hotel vrniti. S politiko se ni bavil. Star je bil 78 let.

Usodna eksplozija. V rovu Halmer End v Staffordshire se je pripetila v soboto težka eksplozija. Ob času eksplozije je bilo v rovu 247 delavcev. Le 60 se jih je rešilo iz rova. Najnovejše brzojavke poročajo, da se je rešilo okolo 100 delavcev; ostali so v rovih zaprti. Malo je upanja, da bi se jih moglo rešiti.

Angleška grožnja z gospodarsko vojno. Londonski poročevalec lista „Neue Zür. Ztg.“ piše pod naslovom „Angleška mirovna alternativa“ med drugim: K vsem govorom odgovornih angleških državnikov se vrača kakor motto nastopna misel: Ali centralnim državam potom popolne zmage entente naloženi in samo z novo nemško vlado dogovorjeni mir, ali pa s sedanjimi vladarji Nemčije sklenjeni mir, katerega jedro posledica bi bila izključitev Nemčije iz vseh gospodarskih odnošajev s svojimi sedanjimi nasprotniki in zabranitev vstopa Nemčije v zvezo narodov. Poročevalec pravi, da mu je potrdila to alternativo oseba iz sedanjega ministrstva in pravi dalje: Kot predpogoj za pričetek javnih razprav zahtevamo, tako je rekel oni član angleškega kabineta, izpraznitev vsega ozemlja, ki so ga zasedle centralne države v Evropi. V tem slučaju bomo jamčili Nemcem svobodo gospodarskih odnošajev z aliranimi državami. Ali kaka jamstva, tako sem odvrnil, boste ponudili Nemčiji za izpraznitev pred sklepom miru? Velika Britanija ni nikdar prelomila svoje besede, tako se je glasil ponosni angleški odgovor, in to mora zadoščati. Ako pa Nemčija pod temi pogoji noče z nami razpravljati, bo sledila vojni z orožjem gospodarska vojna. Gospodarski ostracizem bo dajal alirancem potrebno varstvo, ki prepreči Nemčiji vzpostavitev sredstev za novo vojno.

Wilson o Brestu Litovskem. Kakor razvidno iz „Tägliche Rundschau“, nam uradni korespondenčni urad tudi Wilsonove

poslanice kongresu ni sporočil popolnoma nepokvarjene. Omenjeni list namreč prinaša vest, da je Wilson začetkom svojih izvajanj, izjavil, da so mu dale centralne države kakor prej že večkrat razumeti svojo željo, pričeti z razgovorom o obojestranskih vojnih ciljih in o podlagah za oba dela sprejemljivega miru. Glede Rusije so centralne države prostodušno povedale temeljna načela, pod katerimi hočejo skleniti mir ter obenem tudi razvile program za praktično izvršitev teh načel. Načrt centralnih držav izvira brezdvoma od nemških in avstrijskih državnikov, ki so bili jasno poudčeni o razpoloženju in naziranju svojih narodov. Toda temu splošnemu programu se je dala konkretna oblika očitno od vojaške strani. Ta konkretna oblika noče ničesar vedeti o popustljivosti ter hoče obdržati kar sta Avstrija in Nemčija zavojevali. Centralne države zahtevajo od Rusije vsako ped zemlje, katero so zasedle njih čete, vsako provincijo, vsako mesto in vsako važno točko za povečanje svoje sile. Rusi niso odobrvali teh načrtov in pogajanja so se prekinila. Sedaj bi bilo važno, da izvemo v čigar imenu govore obojestranski pogodbeniki, za koga govore ruski zastopniki in za koga zastopniki centralnih držav. Ali govore ti zadnji v imenu manjšine, ki je dosedaj bila merodajna za politiko centralnih držav, ali govore nemški zastopniki v imenu državnozbornske večine z dne 19. julija ali v imenu onih, ki so se borili proti temu sklepu in hočejo doseči aneksije.

Kuga na Kitajskem. V obmejni pokrajini provincije Cansi in na Mongolskem je izbruhnula kuga, ki se hitro širi.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Kdor hoče kontrolno blagajno prodati

naj se ne obrne na nikogar drugega kakor na National Registrier-Kassen G. m. b. H., Dunaj, VIII., Siebensterng. 31. Kupuje se nazaj do preklica.

Vsaka žena
naj bere moje velezanimivo navodilo o **moderni negi prs.**

Preizkušen svet, če uvenejo ali niso dovolj polne! Pišite zaupljivo na naslov: **Ida Krause, Pressburg** (Ogrsko), Schanzstrasse 2. Abl. 97. **Ne stane nič!**

500 KRON

vam plačam, če ne odpravi moj uničevalec korenin „Ria-Balsam“ vaša kurja očesa, bradavice in oroženelo kožo v treh dneh brez bolečin. Cena lončku s poroštvenim listom K 2.75, trije lončki K 5.50, 6 lončkov K 8.50. Stotine za hvalnih in priznalnih pisem. Komeni, Košice (Kaschau, Kassa) 1. poš. predal 12/639, Ogr.

Učiteljska tiskarna

stregirovana zadruga z omejeno zavezo-
LJUBLJANA, Franciškanska ulica šte. 6.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za .. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ..
Streotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Franciškanska ul. 2.
Dr. Franc Mlinar kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglastnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin, Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt. Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za stonj in franko.